

انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)
تهران، بزرگراه شهید چمران، پل مدیریت
تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲
صندوق پستی: ۱۵۹ - ۱۴۶۵۵
E-mail: isu.press@yahoo.com
فروشگاه اینترنتی: www.ketabesadiq.ir

کتاب صادق

اخلاق در جنگ (تحلیل محتوای مکاتبات امیر المؤمنین علی علیه السلام و معاویه) ■ تألیف: محمد جانی پور
بامقدمه: دکتر حسن بشیر ■ ناشر: دانشگاه امام صادق (ع) ■ ویراستار ادبی: محمدرضا رحمتی
نمایه‌سازی: رضا دیبا ■ چاپ اول: ۱۳۹۰ ■ قیمت: ۵۰۰۰ ریال ■ شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
چاپ و صحافی: زلال کوثر ■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۱۳۱-۶

همه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است.

سرشناسه: جانی پور، محمد، ۱۳۶۱-
عنوان قراردادی: نهج البلاغه، فارسی، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور: اخلاق در جنگ: تحلیل محتوای مکاتبات امیرالمؤمنین علی علیه السلام و
معاویه/نوشته محمد جانی پور؛ با مقدمه حسن بشیر.
مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ۳۷۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۱۳۱-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- نامه‌ها
موضوع: معاویه بن ابی سفیان، خلیفه اموی، ۲۰ قبل از هجرت - ۶۰ ق. -- نامه‌ها
موضوع: جنگ صفین، ۳۶ ق. -- جنبه‌های اخلاقی
شناسه افزوده: بشیر، حسن، ۱۳۳۳ - مقدمه نویسی
شناسه افزوده: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه، برگزیده.
شرح
شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق (ع)
رده‌بندی کنگره: ۲۰ الف ج ۴۲۳/۳۸
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۱۹۵۳۵

فهرست مطالب

سخن ناشر.....	۱۵
مقدمه.....	۱۷
دبیاچه.....	۲۹
فصل ۱. شرایط سیاسی - اجتماعی دوران حکومت امیرالمومنین (ع).....	۳۱
مقدمه.....	۳۱
۱-۱. اولین اصلاحات حضرت (ع).....	۳۲
۲-۱. اولین دشمنی ها با حضرت (ع).....	۳۳
۳-۱. پیش بینی پیامبر (ص) در خصوص جنگ با حضرت علی (ع).....	۳۴
۴-۱. جنگ صفین.....	۳۶
۴-۱. ۱. قاسطین.....	۳۶
۴-۱. ۲. بررسی شخصیت معاویه.....	۳۷
۴-۱. ۳. بررسی شخصیت عمرو بن عاص.....	۴۰
۴-۱. ۴. علل شکل گیری جنگ صفین.....	۴۱
۴-۱. ۵. روزشمار جنگ صفین.....	۴۲
۴-۱. ۶. لیله الهویر.....	۴۴
۴-۱. ۷. تلاش معاویه برای اتمام جنگ.....	۴۵
۴-۱. ۸. تلاش اشعث بن قیس برای اتمام جنگ.....	۴۷

- ۴۸-۱-۹. پایان غم انگیز جنگ.....
- ۴۹-۵. اعتبارسنجی منابع مکاتبات.....
- ۴۹-۱-۵. نهج البلاغه.....
- ۵۴-۲-۵. کتاب الامامه و السياسه.....
- ۵۹-۳-۵. کتاب انساب الاشراف.....
- ۶۵-۴-۵. کتاب الفتوح.....
- ۶۷-۵-۵. کتاب اخبار الطوال.....
- ۶۸-۶-۵. کتاب وقعه الصفین.....
- ۷۰-۷-۵. کتاب الغارات.....
- ۷۱-۸-۵. شرح کبیر نهج البلاغه ابن میثم.....
- ۷۵-۹-۵. شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید.....
- ۷۸-۱۰-۵. منابع دیگر و استنادات جمعی مورخین.....
- ۸۱-۲. تحلیل محتوای کمی مکتوبات.....
- ۸۱-مقدمه.....
- ۸۲-۱-۲. معرفی اجمالی روش تحلیل محتوا.....
- ۸۶-۱-۲. تکنیک اتخاذ شده در این تحقیق.....
- ۸۸-۲-۱. جداول تحلیل محتوا.....
- ۸۸-۲-۱. محتوا یا متن.....
- ۸۹-۲-۱. موضوعات اصلی یا جهت گیری محتوا.....
- ۸۹-۲-۱. موضوعات فرعی یا نقاط تمرکز محتوا.....
- ۹۱-۲-۱. کد گذاری.....
- ۹۲-۲. فراوانی کلمات.....
- ۹۴-۳-۲. فراوانی کلید واژگان.....
- ۹۵-۱-۳. علت انتخاب سیستم شمارش جهت کمی کردن داده ها.....
- ۹۶-۲-۲. کلید واژگان نامه های حضرت علی (ع).....

- ۹۹-۳-۳. کلید واژگان نامه های معاویه.....
- ۱۰۱-۲. فراوانی موضوعات اصلی.....
- ۱۰۲-۱-۴. تعاریف عملیاتی قالب های تحلیل محتوا.....
- ۱۰۴-۲-۴. موضوعات اصلی نامه های حضرت علی (ع).....
- ۱۰۶-۳-۴. موضوعات اصلی نامه های معاویه.....
- ۱۰۹-۳. تحلیل محتوای کیفی مکتوبات.....
- ۱۰۹-۱-۳. بخش اول: نامه های قبل از جنگ صفین.....
- ۱۰۹-۱-۳. نامه اول حضرت علی (ع): درخواست بیعت از معاویه و شامیان.....
- ۱۱۴-۲-۱-۳. نامه دوم حضرت علی (ع): درخواست بیعت از معاویه و شامیان.....
- ۱۱۹-۳-۱-۳. نامه سوم حضرت علی (ع): تهدید معاویه به جنگ در صورت عدم بیعت.....
- ۱۲۰-۴-۱-۳. پاسخ اول معاویه به نامه های حضرت علی (ع): اتهام قتل عثمان به حضرت.....
- ۱۲۴-۵-۱-۳. پاسخ حضرت علی (ع) به معاویه و اشاره به دشمنی بنی امیه با اسلام.....
- ۱۳۱-۶-۱-۳. نامه حضرت (ع) و تأکید بر عمومی بودن بیعت مسلمانان با ایشان.....
- ۱۴۰-۷-۱-۳. پاسخ معاویه و بیان اتهام قتل عثمان به عثمان عتد عدم بیعت وی.....
- ۱۴۵-۸-۱-۳. پاسخ حضرت (ع) به اتهامات معاویه در رابطه با قتل عثمان و جنگ جمل.....
- ۱۵۱-۹-۱-۳. نامه معاویه و دعوت حضرت به ترک حسد.....
- ۱۵۳-۱۰-۱-۳. نامه حضرت (ع) و بیان بی فایده بودن نصیحت معاویه.....
- ۱۵۶-۱۱-۱-۳. نامه معاویه و تهدید حضرت علی (ع) به جنگ.....
- ۱۵۸-۱۲-۱-۳. نصیحت حضرت (ع) به معاویه برای پرهیز از دنیا طلبی.....
- ۱۷۰-۱۳-۱-۳. نصیحت مجدد حضرت (ع) به معاویه برای پرهیز از دنیا گرایی.....
- ۱۷۵-۱۴-۱-۳. پاسخ معاویه به نامه های حضرت و اهانت به ایشان.....
- ۱۷۷-۱۵-۱-۳. نامه حضرت (ع) خطاب به معاویه و قریشیان و اتمام حجج با ایشان.....
- ۱۸۴-۱۶-۱-۳. نامه معاویه به سفارش خولانی.....
- ۱۹۱-۱۷-۱-۳. پاسخ حضرت به نامه خولانی.....
- ۲۱۰-۱۸-۱-۳. پاسخ معاویه با شعر و اعلان تصمیم نهایی خود برای جنگ.....

۱۹-۳-۱. پاسخ حضرت با آیه قرآن..... ۲۱۱

۲۰-۳-۱. بخش دوم؛ مکاتبات در طول جنگ صفین..... ۲۱۲

۲۱-۳-۱. نامه حضرت در ابتدای جنگ صفین..... ۲۱۲

۲۲-۳-۱. پاسخ معاویه به نامه حضرت..... ۲۴۰

۲۳-۳-۱. نامه حضرت در جواب معاویه..... ۲۴۳

۲۴-۳-۱. نامه سرزنش امیر حضرت علی (ع) به معاویه..... ۲۵۱

۲۵-۳-۱. پاسخ معاویه همراه با شعر..... ۲۵۳

۲۶-۳-۱. نامه حضرت علی (ع) و تهدید معاویه به شکست در جنگ..... ۲۵۴

۲۷-۳-۱. نامه معاویه برای درخواست حکومت شام و اتمام جنگ..... ۲۵۹

۲۸-۳-۱. پاسخ حضرت به نامه معاویه..... ۲۶۳

۲۹-۳-۱. نامه معاویه به حضرت علی (ع) و دعوت به حکمیت..... ۲۶۹

۳۰-۳-۱. نامه مجدد معاویه به حضرت و درخواست پذیرش حکمیت..... ۲۷۲

۳۱-۳-۱. پاسخ حضرت علی (ع) به معاویه بعد جریان قرآن به نیزه شدن..... ۲۷۷

۳۲-۳-۱. نامه سوم معاویه برای دعوت حضرت به حکمیت و قرآن..... ۲۸۱

۳۳-۳-۱. نامه حضرت به معاویه برای آزادی اسیران صفین..... ۲۸۴

۳۴-۳-۱. تحلیل محتوای توصیفی مکاتبات..... ۲۸۹

مقدمه..... ۲۸۹

۱-۴-۱. علت اهمیت مباحث کمی..... ۲۹۰

۲-۴-۱. دست یابی به کفایت نظری..... ۲۹۱

۳-۴-۱. یادداشت‌های نظری تحقیق..... ۲۹۴

۴-۴-۱. مقایسه فراوانی مقوله‌های مطرح شده..... ۲۹۷

۱-۴-۲. مقوله بیعت..... ۲۹۸

۱-۴-۳. مقوله بیعت در کلام حضرت علی (ع)..... ۲۹۸

۲-۴-۱. جایگاه بیعت در اسلام..... ۳۰۲

۳-۴-۱. مقوله بیعت در کلام معاویه..... ۳۰۶

۲-۴-۲. مقوله قتل عثمان..... ۳۰۹

۱-۴-۳. مقوله قتل عثمان از منظر حضرت علی (ع)..... ۳۰۹

۲-۴-۳. مقوله قتل عثمان از منظر معاویه..... ۳۱۴

۳-۴-۱. مقوله نصایح..... ۳۱۷

۱-۴-۳. نصایح حضرت علی (ع) به معاویه..... ۳۱۷

۴-۴-۱. مقوله جنگ صفین..... ۳۲۱

۱-۴-۳. مدل تحلیل منطقی یک جنگ..... ۳۲۲

۲-۴-۳. ریشه‌های جنگ صفین در کلام حضرت علی (ع)..... ۳۲۳

۳-۴-۳. شخصیت معاویه در کلام حضرت علی (ع)..... ۳۲۴

۵-۴-۱. سلسله استدلالات‌های حضرت در مقابل معاویه..... ۳۳۱

۱-۵-۱. تهمت‌ها..... ۳۳۱

۱-۵-۱. اتهام کشتن صحابه پیامبر و بی احترامی به عایشه..... ۳۳۲

۲-۵-۱. اتهام قتل عثمان و حمایت از قاتلان او..... ۳۳۳

۳-۵-۱. انتقادات..... ۳۳۸

۱-۲-۵-۱. اشاره به دوستی نبی امیه و بنی هاشم..... ۳۳۸

۲-۲-۵-۱. انتقاد به روحیه جنگ طلبی امام (ع)..... ۳۴۰

۳-۲-۱. دلایل حضرت برای نامه نگاری با معاویه..... ۳۴۳

۱-۲-۱. اهداف معاویه از نبرد تبلیغاتی با حضرت علی (ع)..... ۳۴۵

۲-۲-۱. حکمت پاسخ‌های امام (ع) به معاویه..... ۳۴۷

نتیجه‌گیری..... ۳۵۳

منابع و مآخذ..... ۳۶۱

نمایه‌ها..... ۳۶۹

جدول ۲۵: تحلیل محتوای نامه شماره ۱-۲ ۲۲۵

جدول ۲۶: تحلیل محتوای نامه شماره ۲-۲ ۲۴۲

جدول ۲۷: تحلیل محتوای نامه شماره ۳-۲ ۲۴۷

جدول ۲۸: تحلیل محتوای نامه شماره ۴-۲ ۲۵۲

جدول ۲۹: تحلیل محتوای نامه شماره ۵-۲ ۲۵۴

جدول ۳۰: تحلیل محتوای نامه شماره ۶-۲ ۲۵۶

جدول ۳۱: تحلیل محتوای نامه شماره ۷-۲ ۲۶۱

جدول ۳۲: تحلیل محتوای نامه شماره ۸-۲ ۲۶۶

جدول ۳۳: تحلیل محتوای نامه شماره ۹-۲ ۲۷۱

جدول ۳۴: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۰-۲ ۲۷۵

جدول ۳۵: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۱-۲ ۲۷۹

جدول ۳۶: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۲-۲ ۲۸۲

جدول ۳۷: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۳-۲ ۲۸۶

جدول ۳۸: مقوله بیعت در کلام حضرت علی (ع) ۲۹۹

جدول ۳۹: مقوله بیعت در کلام معاویه ۳۰۷

جدول ۴۰: مقوله قتل عثمان در کلام حضرت علی (ع) ۳۱۰

جدول ۴۱: مقوله قتل عثمان در کلام معاویه ۳۱۴

جدول ۴۲: مقوله نصایح مطرح شده در کلام حضرت علی (ع) ۳۱۷

فهرست جداول

جدول ۱: مقایسه فراوانی کلمات حضرت علی (ع) و معاویه ۹۳

جدول ۲: فراوانی کلید واژگان نامه‌های حضرت علی (ع) ۹۷

جدول ۳: کلید واژگان نامه‌های معاویه ۹۹

جدول ۴: فراوانی موضوعات اصلی نامه‌های حضرت علی (ع) ۱۰۵

جدول ۵: موضوعات اصلی نامه‌های معاویه ۱۰۷

جدول ۶: تحلیل محتوای نامه شماره ۱-۱ ۱۱۴

جدول ۷: تحلیل محتوای نامه شماره ۲-۱ ۱۱۸

جدول ۸: تحلیل محتوای نامه شماره ۳-۱ ۱۲۰

جدول ۹: تحلیل محتوای نامه شماره ۴-۱ ۱۲۲

جدول ۱۰: تحلیل محتوای نامه شماره ۵-۱ ۱۲۷

جدول ۱۱: تحلیل محتوای نامه شماره ۶-۱ ۱۳۶

جدول ۱۲: تحلیل محتوای نامه شماره ۷-۱ ۱۴۲

جدول ۱۳: تحلیل محتوای نامه شماره ۸-۱ ۱۴۷

جدول ۱۴: تحلیل محتوای نامه شماره ۹-۱ ۱۵۲

جدول ۱۵: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۰-۱ ۱۵۵

جدول ۱۶: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۱-۱ ۱۵۷

جدول ۱۷: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۲-۱ ۱۶۳

جدول ۱۸: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۳-۱ ۱۷۲

جدول ۱۹: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۴-۱ ۱۷۷

جدول ۲۰: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۵-۱ ۱۸۱

جدول ۲۱: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۶-۱ ۱۸۸

جدول ۲۲: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۷-۱ ۲۰۱

جدول ۲۳: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۸-۱ ۲۱۱

جدول ۲۴: تحلیل محتوای نامه شماره ۱۹-۱ ۲۱۱